

УДК 330.15

DOI: 10.35340/2308-104X.2020.87-2-06

**ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ
ЛОКАЛЬНИХ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ
(НА ПРИКЛАДІ ХЕРСОНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ)**

**FACTOR ANALYSIS OF
ECONOMIC DEVELOPMENT OF
LOCAL SOCIO-ECONOMIC
SYSTEMS (ON THE EXAMPLE
OF THE KHERSON REGION)**

КОВШУН Н. Е.,
доктор економічних наук, доцент,
СТРІЛЬЧУК В. М.,
здобувач,
Національний університет
водного господарства та
природокористування

KOVSHUN N.,
Doctor of Science in Economics,
Associate Professor,
STRILCHUK V.,
Postgraduate student,
National University of Water and
Environmental Engineering

У статті встановленні фактори, що мають визначальний вплив на рівень економічного розвитку адміністративних одиниць Херсонської області. Досліджено процеси, що визначають функціонування соціально-економічних систем та мають відображення у статистичній звітності. Розраховано вагомість впливу факторів економічного розвитку на ранжоване загальне місце окремого адміністративного району за всіма показниками. Визначено фактори, що мають найбільш істотний вплив на розвиток Херсонської області в розрізі адміністративних районів. Визначені фактори та рейтингові місця адміністративних районів є підґрунтям для здійснення відповідних організаційно-інституційних перетворень з метою зменшення диспропорцій у економічному розвитку регіонів.

Ключові слова: регіон, збалансоване функціонування, факторний аналіз, економічний розвиток, рейтинг, кореляційний аналіз.

В статье установлены факторы, имеющие определяющее влияние на уровень экономического развития административных единиц Херсонской области. Исследованы процессы, определяющие функционирование социально-экономических систем и отражающиеся в статистической отчетности. Рассчитано весомость влияния факторов экономического развития на ранжированное общее место отдельного административного района по всем показателям. Определены факторы, имеющие наиболее существенное влияние на развитие Херсонской области в разрезе административных районов. Определенные факторы и рейтинговые места административных районов являются основой для осуществления соответствующих организационно-институционных преобразований с целью уменьшения диспропорций в экономическом развитии регионов.

Ключевые слова: регион, сбалансированное функционирование, факторный анализ, экономическое развитие, рейтинг, корреляционный анализ.

The article establishes factors that have a decisive influence on the level of economic development of administrative units of the Kherson region. The processes determining the functioning of socio-economic systems and reflected in statistical reporting are investigated. The significance of the influence of factors of economic development on the ranked general place of a separate administrative region is calculated for all indicators. The factors that have the most significant impact on the development of the Kherson region in the context of administrative regions are identified. Certain factors and ranking places of administrative regions are the basis for the implementation of the relevant organizational and institutional transformations in order to reduce imbalances in the economic development of the regions.

Key words: region, balanced functioning, factor analysis, economic development, rating, correlation analysis.

Постановка проблеми. Дослідження стану, рівня та тенденцій розвитку локальних економічних систем використовується для складання наукових прогнозів, які враховуються державними, регіональними та місцевими органами управління під час регулювання процесів регіонального розвитку. Проблеми соціально – економічного розвитку регіонів та формування фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування, дослідження економічної ефективності виробничих процесів та екологічного стану території, соціальних наслідків потребують постійної уваги. Ці питання досить активно досліджуються науковими установами та провідними вченими України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій Існуючі дослідження використовують світовий досвід та враховують глобальні тенденції. Проте, для вирішення ряду нагальних питань необхідним є врахування саме місцевих особливостей та потреб. Тому в даному дослідженні ми розглядатимемо локальну соціально-економічну систему регіону, що традиційно є адміністративною одиницею (область, район, населений пункт) або їх об'єднанням. Вона представлена територіальним соціально – економічним комплексом, що утворився у процесі взаємодії природних, трудових, фізичних та грошових ресурсів.

Необхідність дослідження локальної соціально – економічної системи розвитку регіону аргументується такими чинниками [1]:

- низка взаємозв'язаних проблем регіонального соціально – економічного розвитку, які виникають між продуктивними силами і застарілими формами організації економічного життя, виробництвом і

споживанням, виробництвом і економічною ситуацією, територіями і підприємствами;

- процеси децентралізації призводять до посилення, поряд із вертикальними зв'язками, горизонтальних залежностей, а передача реальної економічної влади відповідним місцевим органам дає змогу розкрити та використати ті резерви, які є в кожному регіоні;

- визначення необхідності перебудови, удосконалення господарського комплексу кожного регіону за умов соціальної та економічної спрямованості розвитку економіки регіону;

- зростання потреб у детальній інформації про технічні, економічні, соціальні, екологічні можливості відповідних територій.

Дослідження економічного розвитку локальних систем передбачає визначення факторів, що справляють на процеси розвитку переважаючий вплив.

Метою статті є аналіз впливу чинників розвитку локальних соціально-економічних систем Херсонської області із застосуванням методів кореляційного та факторного аналізу. Особлива увага надаватиметься процесам, що визначають функціонування локальних соціо-економічних систем та мають відображення у статистичній звітності. При цьому буде показано використання методу рейтингування, факторного та кореляційного аналізу для оцінки економічного розвитку адміністративних районів Херсонської області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Дослідження економічного стану регіону та його факторний аналіз – складний процес, що охоплює не тільки вивчення наявності тих чи інших видів ресурсів, але й стан їх сучасного використання. Таке досліджування охоплює опрацювання надзвичайно різноманітних за видовим складом економічних та соціальних процесів, а тому вимагає використання різноманітних методів на різних його етапах. Методика будь-якого дослідження визначається метою, завданнями, структурою дослідження та характером вихідних матеріалів (офіційні статистичні матеріали, фундаментальні та періодичні літературні джерела тощо) [2].

Статистичні показники, що використовуються для аналізу економічного розвитку адміністративних районів (локальних соціально-економічних систем) Херсонщини можна згрупувати у наступні блоки (табл. 1). При цьому, у якості показників виробничого блоку обрано дані щодо основних галузей регіону – промисловості, будівництва ті сільського

господарства, роль яких у формуванні соціально-економічного стану області вивчалась нами раніше [3].

Дослідження соціально-економічних систем має певну логічну побудову, яка впливає із загальної методології економічних досліджень. Наразі об'єктом дослідження є складна суспільна підсистема, яка через множинну речовинно-енергетичних та інформаційних зв'язків тісно взаємодіє з іншими підсистемами [4]. Тому необхідно оптимально використати наявну інформацію та мінімізувати вплив випадкових факторів на результати аналізу.

Таблиця 1

Групи показників економічного розвитку

Група	Показник
Розвиток провідних галузей регіону	<ol style="list-style-type: none"> 1. Урожайність зернових культур в сільськогосподарських підприємствах, всього 2. Урожайність озимої пшениці в сільськогосподарських підприємствах 3. Урожайність соняшнику в сільськогосподарських підприємствах 4. Обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу населення 5. Обсяг виконаних будівельних робіт у розрахунку на одну особу населення 6. Темп зростання (зменшення) обсягу прийнятого в експлуатацію житла, відсотків до відповідного періоду попереднього року 7. Приріст чисельності поголів'я великої рогатої худоби в сільськогосподарських підприємствах, до відповідного періоду минулого року 8. Приріст чисельності поголів'я корів в сільськогосподарських підприємствах, до відповідного періоду минулого року 9. Приріст чисельності поголів'я свиней в сільськогосподарських підприємствах, до відповідного періоду минулого року
Інвестиційний розвиток	<ol style="list-style-type: none"> 1. Обсяг капітальних інвестицій (крім інвестицій з державного бюджету) у розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку року 2. Темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу), відсотків до обсягу на початок року 3. Обсяг прямих іноземних інвестицій (акціонерного капіталу) у розрахунку на одну особу населення наростаючим підсумком з початку інвестування
Фінансова самодостатність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Темп зростання (зменшення) доходів місцевих бюджетів (без трансфертів), відсотків до попереднього року 2. Доходи місцевих бюджетів (без трансфертів) у розрахунку на одну особу населення 3. Темп зростання (зменшення) податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків без урахування податкового боргу платників податків, які перебувають у процедурах банкрутства або щодо яких судом прийнято рішення (постанову) про зупинення провадження у справі, відсотків до початку року

Продовження табл. 1

Ефективність ринку праці	<ol style="list-style-type: none"> 1. Середньомісячна заробітна плата одного працюючого* 2. Темп зростання (зменшення) середньомісячної заробітної плати, відсотків до відповідного періоду попереднього року* 3. Сума заборгованості з виплати заробітної плати, відсотків до фонду оплати праці за останній місяць звітного періоду
Енерго-ефективність	<ol style="list-style-type: none"> 1. Частка оснащення багатоквартирних житлових будинків побудинковими приладами обліку теплової енергії, відсотків до загальної кількості багатоквартирних будинків, які підлягають оснащенню 2. Частка сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива в регіоні, відсотків до загальної потужності котелень регіону

Загальну логіку наукового пізнання відображає алгоритм дослідження, який має певну стадійність, що забезпечує послідовне нарощування знань і інформації про об'єкт від стадії до стадії. Поступовість дослідження дає можливість реалізувати основні принципи наукового дослідження: від простого до складного, від аналізу до синтезу, послідовного накопичення інформації, цілісності, відповідності результату поставленій меті та іншим.

У даній роботі висвітлюється аналітична стадія, що присвячена побудові математичних моделей для з'ясування статистичних характеристик. На цій стадії виконується факторний аналіз для встановлення чинників, які впливають на рівень економічного розвитку адміністративно-територіальних одиниць локального рівня. Розглядається соціально-економічна система Херсонської області у розрізі адміністративних районів.

За економічним потенціалом, Херсонщина належить до регіонів з нижче середнього розміром регіональної економіки. Середній валовий регіональний продукт в Україні в 2017 році в розрахунку на одну особу становить 70,2 тис. грн. Валовий регіональний продукт у Херсонській області склав 45,5 тис. грн/ люд. Частка області у формуванні ВВП країни складає 1,6% [5].

Статистичні показники, що відображені в табл. 1, визначені за 2018 рік у розрізі 18 районів Херсонської області. Їх різноплановість та неможливість прямого співставлення показників вимагає використання рейтингової оцінки для адекватної оцінки та порівняння рівня розвитку окремих адміністративних районів. З цією метою побудовано рейтинг районів за кожним виділеним блоком.

Так, стосовно інвестиційного розвитку (табл. 2.) найвищий рейтинг отримав Скадовський район щодо обсягу прямих іноземних інвестицій,

Олешківський – щодо темпу зростання іноземних інвестицій, а Великоолександрівський – щодо обсягу капітальних інвестицій в розрахунку на одного мешканця. Аналіз фінансової самодостатності (табл. 3) засвідчив, що найвищий темп зростання доходів місцевих бюджетів у 2018 році спостерігався у Великолепетитському районі.

Таблиця 2

Рейтингування районів за показниками інвестиційного розвитку

Адміністративні райони Херсонської області		Показники (згідно табл 1)					
		1		2		3	
		грн.	місце	%	місце	Дол. США	місце
	Херсонська область	3495,7		106,1		202,0	
1	Бериславський	2832,4	10	112,7	4	2,0	14
2	Білозерський	1213,9	16	100,9	13	98,0	4
3	Великолепетиський	4796,3	6	116,3	2	2,9	13
4	Великоолександрівський	12928,2	1	111,2	5	7,3	12
5	Верхньорогачицький	4821,4	5	X	16	X	16
6	Високопільський	3694,5	9	101,3	12	8,5	11
7	Генічеський	2832,4	11	111,1	6	71,3	5
8	Голопристанський	1208,4	17	102,7	8	1,5	15
9	Горностаївський	3996,1	8	113,1	3	11,8	10
10	Іванівський	2677,1	12	X	16	X	16
11	Каланчацький	1851,8	14	54,7	15	404,8	2
12	Каховський	7217,7	2	102,5	9	18,7	7
13	Нижньосірогоський	5314,8	4	X	16	X	16
14	Нововоронцовський	2148,3	13	100,1	14	12,3	9
15	Новотроїцький	4648,0	7	102,5	9	21,1	6
16	Скадовський	1668,1	15	102,5	9	530,5	1
17	Олешківський	1044,9	18	135,2	1	271,2	3
18	Чаплинський	6566,7	3	107,9	7	18,1	8

Таблиця 3

Рейтингування районів за фінансовою самодостатністю

Адміністративні райони Херсонської області		Показники (згідно табл 1)					
		1		2		3	
		%	місце	тис.грн	місце	%	місце
	Херсонська область	135,6		2597,20		132,2	
1	Бериславський	133,0	17	1584,21	14	122,0	4
2	Білозерський	141,7	8	1557,52	15	184,9	15
3	Великолепетиський	153,4	1	2542,86	3	140,8	8
4	Великоолександрівський	146,0	5	2059,10	10	144,8	9
5	Верхньорогачицький	150,9	2	1798,72	11	192,3	16

Продовження табл. 3

6	Високопільський	135,3	14	1686,99	13	194,1	17
7	Генічеський	137,6	13	2136,56	7	164,2	14
8	Голопристанський	137,8	12	1311,26	18	150,1	11
9	Горностаївський	149,0	4	2178,64	6	95,7	2
10	Іванівський	150,7	3	2880,26	1	137,9	6
11	Каланчацький	145,2	7	2189,72	5	131,8	5
12	Каховський	140,2	10	2392,56	4	117,8	3
13	Нижньосірогозький	133,7	15	2789,45	2	162,2	13
14	Нововоронцовський	139,5	11	1501,90	16	227,3	18
15	Новотроїцький	141,4	9	2104,51	8	138,3	7
16	Скадовський	133,4	16	1763,77	12	145,9	10
17	Олешківський	124,4	18	1425,35	17	155,0	12
18	Чаплинський	145,6	6	2086,88	9	62,4	1

Найвищі доходи місцевих бюджетів у розрахунку на одну особу населення були у Іванівському районі тощо.

Аналогічне рейтингування проведено за кожним блоком показників показало різноплановість розвитку адміністративних районів Херсонської області. Сумарна оцінка розвитку здійснювалась за наступним підходом. Визначалась сумарна кількість місць за усіма показниками та середнє місце кожного адміністративного району. Оскільки за окремими ознаками статистичних даних немає, або показник не є властивим даному регіону (наприклад, урожайність певних сільськогосподарських культур), то при визначенні середнього місця враховувалась кількість прогумованих показників (табл. 4). Визначене ранжоване загальне місце за всіма показниками використовується у подальшому факторному аналізі як результуючий показник.

Таблиця 4

Ранжування районів за рівнем економічного розвитку

Адміністративні райони		Сума місць	Кількість показників	Середнє місце	Ранжоване загальне місце
1	Бериславський	171	18	9,500	9
2	Білозерський	181	18	10,056	13
3	Великопетиський	123	18	6,833	3
4	Великоолександрівський	141	18	7,833	5
5	Верхньорогачицький	171	17	10,059	14
6	Високопільський	204	17	12,000	17
7	Генічеський	163	18	9,056	7

Продовження табл. 4

8	Голопристанський	189	17	11,118	16
9	Горностаївський	117	17	6,882	4
10	Іванівський	153	18	8,500	6
11	Каланчацький	171	18	9,500	9
12	Каховський	115	17	6,765	2
13	Нижньосірогозький	180	18	10,000	12
14	Нововоронцовський	216	18	12,000	17
15	Новотроїцький	163	18	9,056	7
16	Скадовський	184	18	10,222	15
17	Олешківський	176	18	9,778	11
18	Чаплинський	81	18	4,500	1

На наступному кроці було встановлено зв'язок між ранжованим загальним місцем та факторами (показниками економічного розвитку) шляхом розрахунку коефіцієнту кореляції. (табл. 5).

Таблиця 5

Результати кореляційного аналізу факторів економічного розвитку

Фактори	Коефіцієнт кореляції
Урожайність зернових культур в сільськогосподарських підприємствах, всього	0,30
Урожайність озимої пшениці в сільськогосподарських підприємствах	0,41
Урожайність соняшнику в сільськогосподарських підприємствах	0,10
Обсяг реалізованої промислової продукції (грн./особу)	0,69
Обсяг виконаних будівельних робіт у розрахунку на одну особу населення	0,49
Темп зростання (зменшення) обсягу прийнятого в експлуатацію житла	0,61
Приріст чисельності поголів'я великої рогатої худоби	0,15
Приріст чисельності поголів'я корів в сільськогосподарських підприємствах	0,29
Приріст чисельності поголів'я свиней в сільськогосподарських підприємствах	0,19
Обсяг капітальних інвестицій у розрахунку на одну особу населення	0,65
Темп зростання обсягу прямих іноземних інвестицій	0,73
Обсяг прямих іноземних інвестицій	0,51
Темп зростання доходів місцевих бюджетів	0,44
Доходи місцевих бюджетів у розрахунку на одну особу населення	0,41

Продовження табл. 5

Темп зростання податкового боргу за грошовими зобов'язаннями платників податків	0,48
Середньомісячна заробітна плата одного працюючого	0,39
Темп зростання середньомісячної заробітної плати	0,48
Сума заборгованості з виплати заробітної плати	0,25
Частка оснащення багатоквартирних житлових будинків побудинковими приладами обліку теплової енергії	0,34
Частка сумарної потужності котелень на альтернативних видах палива	0,47

Наступний крок – обрахунок дисперсії кожного з факторів, яка дорівнює сумі квадратів факторних навантажень усіх показників на кожний фактор. Ці дані дають змогу вирішити питання, яка кількість факторів є оптимальною для нашого дослідження.

За критерієм Кайзера обираємо тільки фактори із дисперсією більше 1. Враховується, що якщо фактор не виділяє дисперсію, еквівалентну хоча б дисперсії одного показника, то він відкидається.

У нашому дослідженні варто зберегти чотири фактори. Далі за кумулятивним відсотком як визначальні обираються ті фактори, що сумарно охоплюють приблизно 75% вихідної інформації. Нами встановлено, що чотири фактори пояснюють 81,98% загальної дисперсії. Отже, на економічний розвиток локальних соціально-економічних систем в складі Херсонської області найбільший вплив мають наступні фактори: обсяг реалізованої промислової продукції (34,32%), рівень доходів населення (27,54%), наявні інвестиції (22,86%), доходи місцевих бюджетів (19,72%).

На завершальному етапі дослідження визначалась факторна вага, тобто, який фактор в яких районах Херсонської області є найбільш вираженим (табл. 6). Найбільший вплив мають фактори з показниками 0,9 і вище [6]. Значення показників, наближені до 0, співпадають із загальнообласними.

Таблиця 6

Факторні ваги у розрізі адміністративних районів Херсонської області

Адміністративні райони	обсяг реалізованої промислової продукції	рівень доходів населення	інвестиції	доходи місцевих бюджетів
Бериславський	0,665745	0,83487	1,53147	0,50011
Білозерський	0,718181	0,03936	0,07735	0,44878
Великопетиський	0,693731	0,08388	1,16705	1,56411

Продовження табл. 6

Великоолександрівський	0,453464	0,37833	1,06736	0,46844
Верхньорогачицький	0,513610	0,61661	0,66741	0,57849
Високопільський	0,556853	0,87538	0,08685	0,15753
Генічеський	0,756961	0,04834	0,57844	0,18446
Голопристанський	0,875004	0,87844	1,66894	1,56187
Горностаївський	0,576449	0,18665	0,69075	0,69654
Іванівський	1,946496	0,51151	0,66043	1,68818
Каланчацький	0,765016	0,45673	0,63036	0,67065
Каховський	0,895876	1,70768	1,47196	0,16754
Нижньосірогоський	0,043300	0,71919	0,43057	0,67190
Нововоронцовський	0,574187	0,66346	0,91371	1,49345
Новотроїцький	0,665196	0,37845	0,31353	0,97330
Скадовський	0,135538	0,80156	0,86166	1,38586
Олешківський	0,661698	0,80566	1,99945	1,47544
Чаплинський	0,348187	0,40866	0,73713	0,49583

Висновки і перспективи подальших досліджень. Таким чином, можна поділити усі адміністративні райони Харсонської області за сприятливістю впливу чинників на економічний розвиток. Найсприятливішим є вплив усієї сукупності факторів у Чаплинському, Каховському та Великолепитському районах. Водночас, такі райони, як Високопільський, Нововоронцовський та Голопристанський характеризуються низькими показниками. Основним фактором розвитку Чаплинського району можна вважати рівень інвестицій, що були здійснені. Каховський район відзначається високою залежністю від рівня доходів населення, а Голопристанський – від доходів місцевих бюджетів. Проведене дослідження дозволяє розробляти стратегію розвитку Херсонщини з урахуванням виявлених диспропорцій та особливостей розвитку окремих адміністративних районів області.

Література:

1. Фінансово-економічний механізм управління територіальними природно-господарськими комплексами /за заг. ред. акад. НААН України, д.е.н., проф. М. А.Хвесика. К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. 528 с.
2. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. / С. Е. Важинський, Т. І. Щербак. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с.

3. Стрільчук В. М. Промисловість та сільське господарство Херсонської області як складові соціально-економічної системи регіону. *Український журнал прикладної економіки*. 2019. Том 4. № 1. С. 251–258.

4. Немец Л. Н. Устойчивое развитие: социально-географические аспекты (на примере Украины): монография. Х.: Факт, 2003. 383 с.

5. Волощук Р. В. Порівняльний аналіз підходів до визначення вагових коефіцієнтів інтегральних індексів стану складних систем. *Індуктивне моделювання складних систем*. 2013. №5. С. 151–165.

Referenses:

1. Finansovo-ekonomichnyj mekhanizm upravlinnja terytorialnymy pryrodno-ghospodarsjkyjmy kompleksamy /za zagh. red. akad. NAAN Ukrajinu, d.e.n., prof. M.A.Khvesyka. K.: DU IEPSR NAN Ukrajinu, 2016. 528 s.

2. Metodyka ta orghanizacija naukovykh doslidzhenj: Navch. posib. / S. E. Vazhynsjkyj, T. I. Shherbak. Sumy: SumDPU imeni A. S. Makarenka, 2016. 260 s.

3. Striljchuk V. M. Promyslovistj ta siljsjke ghospodarstvo Khersonsjkoji oblasti jak skladovi socialjno-ekonomichnoji systemy reghionu. *Ukrajinsjkyj zhurnal prykladnoji ekonomiky*. 2019. Tom 4. # 1. S. 251–258.

4. Nemets L. N. Ustoychivoe razvitie: sotsial'no-geograficheskie aspekty (na primere Ukrainy): monografiya. Kh.: Fakt, 2003. 383 s.

5. Voloshhuk R. V. Porivnjalnyj analiz pidkhodiv do vyznachennja vaghovykh koeficijentiv integhraljnykh indeksiv stanu skladnykh system. *Induktyvne modeljuvannja skladnykh system*. 2013. #5. S. 151–165.

The study of the state, level and trends of development of local economic systems is used to make scientific forecasts, which are taken into account by state, regional and local governments in regulating the processes of regional development. Problems of socio – economic development of regions and formation of financial resources of local governments, research of economic efficiency of production processes and ecological condition of the territory, social consequences need constant attention. These issues are quite actively studied by scientific institutions and leading scientists of Ukraine.

Existing research uses world experience and takes into account global trends. However, in order to solve a number of urgent issues, it is necessary to take into account local peculiarities and needs. Therefore, in this study, we will consider the local socio-economic system of the region, which is traditionally an

administrative unit (region, district, town) or their association. It is represented by the territorial socio - economic complex formed in the process of interaction of natural, labor, physical and monetary resources.

The need to study the local socio - economic system of the region is justified by the following factors:

a number of interconnected problems of regional social and economic development that arise between productive forces and outdated forms of organization of economic life, production and consumption, production and economic situation, territories and enterprises;

decentralization processes lead to the strengthening, along with vertical links, of horizontal dependencies, and the transfer of real economic power to the relevant local authorities makes it possible to open and use the reserves that exist in each region;

determining the need for restructuring, improvement of the economic complex of each region in terms of social and economic orientation of the region's economy;

growing needs for detailed information on technical, economic, social, environmental opportunities of the respective territories.

The study of economic development of local systems involves determining the factors that have a predominant influence on development processes.